

AKADEEMILISE PÖLLUMAJANDUSE SELTSI 2020. AASTA TEGEVUSARUANNE

Mittetulundusühingu Akadeemiline Põllumajanduse Selts (APS) tegevuse eesmärk on kaasa aidata Eesti maaelu, põllumajanduse ning põllumajandus- ja keskkonnateaduste arengule. APSi liikmeteks on isikud, kes on tasunud iga-aastase liikmemaksu ning täidavad seltsi põhikirjast tulenevaid kohustusi. Selts asutati 1920. aastal Tartu Ülikooli juures, mil see kandis nime Akadeemiline Põllumajanduslik Selts, seega on APS eelpool nimetatud seltsi tegevuse jätkaja.

Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi tööd korraldab eestseisus (juhatus), kuhu kuulub kuni 13 liiget. Eestseisusesse kuuluvad PhD Marko Kass (president), PhD Evelin Loit (asepresident), pm-mag Ingrid Bender, pm-dr Jaan Kuht, MSc Katrin Laikoja, pm-dr Peep Piirsalu, PhD Matti Piirsalu, pm-dr Ülle Tamm, pm-mag Avo Toomsoo, PhD Marina Aunapuu. Seltsi eestseisusesse kuulub ametist tulenevalt ka Agraarteaduse peatoimetaja pm-dr Alo Tänavots ning seltsi sekretär pm-dr Heli Kiiman.

Seltsi ridades oli aruandeperioodi lõpul 212 liiget. APS-i koosolekul ja sündmustel osaleb aktiivselt ligi kolmkümmend liiget. Seltsi võeti 2020. aastal vastu üks liige (Piret Peiker, Tallinna Ülikoolist esitas avalduse 12.06). Seltsil on 31 auliiget, sh kolm aupresidenti.

Traditsiooni kohaselt annab seltsi president aasta lõpus üle presidendi rändkarika koos aunimetuse Aasta Tegija 2020, mille pälvis Alo Tänavots olulise panuse eest seltsi juubeliürituste korraldamisse ja ajakirja edendamisse.

Toimus viis eestseisuse koosolekut (29.01, e-koosolekud toimusid 03.06, 15.06, 01.10, 11.11) ning kaks ettekandekoosolekut (neli ettekannet). Eestseisuse koosolekul oli peamiseks aruteluteemadeks juubeliga seotud ürituste korraldamine, seltsi ajakirja väljandmine (ka toimetuse nõuandvasse kogusse uute liikmete värbamine ning tegevtoimetaja leidmine), liikmete tunnustamine ja toimkondade loomine. Eestseisuse korralisel koosolekul 29.01 loodi seltsi juurde ajalootoimkond, mille juhtimist veab eestseisuse liige Jaan Kuht. Pidevalt otsitakse võimalusi täiendavate rahaliste vahendite kaasamiseks nii seltsi tegevuste kui teadusajakirja välja andmise jaoks. Palvet seltsi toetada saadeti nii teaduste akadeemia juhatajale kui maaliikooli rektorile. C.R. Jakobsoni nimeline Torma kool eesotsas direktor Heiki Sildnikuga palus aasta alguses (04.02) esitada seltsi esindaja Jakobsoni kõnevõistluse žüriisse. Eestseisus otsustas aprillis loobuda üldkoosoleku kokku kutsumisest seoses koroonaviirusega levikuga. Lisaks oli kevadkuul päevakorral võimalik liitumine Põllumajandus-Kaubanduskoguga, ent liikmemaksu summa on seltsi eelarvet arvestades liialt suur ja otsuse vastuvõtmine lükati järgnevale aastale. Seoses seltsi asutamise sajanda tähtpäevaga koostab toimkond koosseisus Jaan Kuht, Alo Tänavots, Marko Kass ja Katrin Laikoja juubeliraamatut "Sada aastat. Sada lugu".

Seltsi eestseisuse juures tegutsevad seltsi 100. juubeliaasta tähistamiseks kaks töörühma: esimene korral-

das visioonikonverentsi ning teine koostab seltsi ajaloo näitust ja juubeliraamatut. Samuti osalevad APSi liikmed Eesti Teaduste Akadeemia ja teiste (teadus)-seltside poolt korraldatud sündmustel.

8. jaanuaril toimus seltsi möödunud aastat kokkuvõttev koosviibimine Tartus. Külastati esmalt Tähtveres tegutsevat Õllemuseumi, misjärel uudistati A. Le Coq tootmistehhis jookide valmistamist, hiljem tutvuti tehase ajaloo ja prooviti kodumaiseid karastusjooke. Pidulikul õhtusöögil Lauluväljaku kohvikus kõlasid seltsi presidendi uusaastatervitus ja seltsiliikmete sõnavõttud. Sealsamas anti pm-mag Sirje Tammele üle "Aasta Tegija 2019" tiitel koos seltsi presidendi rändkarikaga. Osales 33 liiget.

30. jaanuaril toimus seltsi ettekandekoosolek maaliikooli Tehnikainstituudis, kus ettekande tegid taimekasvatuse instituudi vanemteadur Kristiina Laanemets teemal "Toiduainete geneetiline muundamine: ohtlikum või ohutum?" ning seltsikaaslane, toiduhügieeni professor Mati Roasto kõneles teemal "Toiduhügieen ja -ohutus koduköögis". Osales 23 liiget.

19. veebruaril toimus K.E. von Baeri majas (Veski 4, Tartu) Eesti Vabariigi 102. aastapäevale pühendatud aktus. Pärast seltsi aupresidenti tervitust pidas akadeemilise kõne Põllumajanduse- ja keskkonnainstituudi direktor pm-mag Aret Vooremäe emakeelse põllumajanduskõrghariduse ajaloo. Ettekandele järgnes noorte muusikute Kairiin Kuke (klaver) ja Hermine Aintsi (laul) etteaste. Hiljem toimus keskustelu koos kihiseva joogi ja suupistetega. Osales 16 liiget ja 7 kutsutud külalist.

7. aprillil kirjutas seltsi president liikmetele seoses eelseisva suure juubeliga. Kiri oli järgmine: "*Head seltsi liikmed! Loodetavasti olete terved ja positiivsed, tundes rõõmu päikeselisest kevadest! Seltsi eestseisus arutas tekkinud olukorra valguses edasist tegevuskava, jõudes ühisele otsusele, et enne järgmist õppeaastat seltsi üritusi ei toimu. Kui olukord on muutunud märkimisväärselt paremaks, tuleb kõne alla suvelõpu väljasõit. Samas oli eestseisus positiivselt meeletatud juubeliaastaga seotud ürituste korraldusliku poole osas. Seltsi juurde loodud ajalookomisjon, eesotsas eestseisuse liikme Jaan Kuhtiga, sai ülesandeks aidata eestseisusel koostada seltsi juubeliraamatut. Ühtlasi on kõigil seltsi liikmetel võimalus anda oma panus selle õnnestumiseks. Ootame seltsi liikmete kirjatöid ja mälestusi seltsi tegevuste ja ürituste kohta või lihtsalt meenutusi möödunud aegadest. Raamatu juhtmõtteks on sada aastat – sada lugu. Aitäh teile ette ja olge terved!*".

19. maist kutsuti seltsi liikmeid külastama Viljandi Muuseumis avatud näitust "100 aastat aiandust Pollis", mis kajastas Polli aianduse ajalugu 20. sajandi algusest kuni tänapäevani.

21. mail teatas "Agraarteaduse" peatoimetaja liikmeid uudisest, et seltsi ajakiri leidis rahvusvahelist tunnustamist. Tollest hetkest peale on ajakiri lülitatud Poola teaduse ja kõrghariduse ministeeriumi teadusajakirjade nimekirja (MSHE), mis soovib teadlastele,

kus oma artikleid avaldada. Nendes ajakirjades artikleid avaldanud Poola teadlastele omistatakse 20 punkti artikli kohta, mida kasutatakse teadlaste ja ülikoolide hindamisel. Iga teadlane peaks nelja-aastase hindamisperioodi jooksul esitama vähemalt neli artiklit, mis avaldatakse MSHE-indekseeritud teadusajakirjades. Agraarteaduse info on nähtav *ICI World of Journals* lehel. *ICI World of Journal* veebisaiti külastab igas kuus hinnanguliselt 70 000 kasutajat 180 riigist.

22. juunil andis seltsi eestseisus liikmetele teada, et seltsi üldkoosolekut seoses eriolukorraga ei toimu. Aasta kokkuvõtet seltsi tegevustest on võimalik lugeda ajakirja jooksva aasta esimesest numbrist.

28. oktoobril toimus video vahendusel seltsi ettekandekoosolek, kus ettekande tegid Aberystwyth Ülikooli teadur Merko Vaga, teemal "Putukad põllumajandusloomadena, söödaks ja toiduks" ning Kristi Zilenski (Bugimine OÜ) teemal "Putukasõnniku mõju tomati istiku kasvule ja keemilisele koostisele". Osales 27 liiget.

29. oktoobril tähistati Eesti Taimekasvatuse Instituudi 100. juubelit, mille puhul toimus veebikonverents "Eesti Taimekasvatuse Instituut – 100 aastat põllumehe teenistuses". Konverentsi avas instituudi direktor Andre Veskioja.

Seltsi teadusajakirja "Agraarteadus" toimetus üllitas 2020. aastal kaks põhinumbrit, mis ilmusid vastavalt juunis ja detsembris. Esimene number pühendati ajakirja 30. juubelile, kus toimetajaveerus meenutasid peatoimetaja ja seltsi president möödunud aegu, milleks oli peaaesjalikult emakeelse põllumajandusteaduste saavutuste viimine siinsete põllumeesteni. Samuti on ajakirjal oluline roll valdkonna eestikeelse terminoloogia hoidmisel ja uuendamisel. Teine number oli kümnendi kõige mahukam, avaldati 17 teadusartiklit. Toimetus alustas taas ajakirja saatmist naaberriikide põllumajandusülikoolide raamatukogudele. Ajakirjas avaldatud teadusartiklid indekseeritakse SCOPUS® andmebaasis ja on ETISE andmebaasis tähistatud klassifikaatoriga 1.1.

5. detsembril toimus Tartus seltsi 100. juubelile pühendatud visioonikonverents. Konverentsi avas seltsi presidendi ettekanne "Visioon põllumajandusteadustele". Teiste seas said sõna teaduste akadeemia president Tarmo Soomere ettekannetega "Kombates ümmarguse planeedi piire", maaülikooli teadusproktor Ülle Jaakma "Ringmajandus ja keskkond", Helsingi Ülikooli dotsent Priit Tammeorg "Kestlikuma põllumajanduse suunas", keskkonna asjatundjaid MSc Sirlu Pehme "Põllumajandussektori kliimamõju" ja PhD Liisa Parts Oxfordi Ülikoolist Suurbritanniast "Toidujulgeolek resistentsuse küüsis: vaade tuleviku strateegiatele pestitsiidiresistentsuse vältimiseks". Konverents toimus videosilla vahendusel. Muusikaga astus ülesse Tartu ülikooli professor David Beecher viiulil. Tervitusi ja õnnitlusi jagasid lisaks teaduste akadeemiale Eesti Taimekasvatuse Instituudi direktor ning sõsareltsid Soomest, Leedust ja Lätist. Päeva kõnejuht oli PhD Evelin Loit.

Selts kasutab oma uudiste ja informatsiooni edastamiseks meililisti ja sotsiaalmeediat. Ka jagatakse APSi sündmuste kohta teavet Eesti Teaduste Akadeemiaga assotsieerunud ühingute ümarlaua abil. Seltsi sisetulekuallikateks on liikmemaksud ja annetused. Lisaks toetab rahaliselt seltsi tegevust Eesti Teaduste Akadeemia. Ka on ühekordseid sisetulekuid seoses mittevahaliste lepinguliste tegevustega. Ebaregulaarselt on seltsi ajakirja väljaandmist rahastanud Eesti Maaülikooli õppetoolid. Seltsil palgalisi ametikohti ei ole. Võlgnevusi pole.

Selts osales teaduskoostööprojekti LIFE Agri Adapt partnerina.

Seoses riigis kehtinud eriolukorraga toimus 2021. a aastakoosolek tavapärasest hiljem, juunis, kus seltsi üldkogu kinnitas möödunud aasta tegevusaruande.

Marko Kass, president

Heli Kiiman, sekretär